

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelősszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 120 Lei, fél évre 60 Lei, egyes szám 5 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta) Református lelkészi hivatal, a hová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő. Kiadóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út Rákóczi-út) 14. szám. Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések díja, reklamációk Konrád Géza címére Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő

Esperesi székfoglaló beszéd.

Elmondta: TARNÓCZI LAJOS.

Mélyen tisztelt egyhm. közgyűlés! Legelső szavam a háláé Isten iránt, akinek kegyelméből ezt a kiváló elődök munkássága és példája által diszessé tett állást méltatlan voltom ellenére elfoglalhatom. Második köszönetem kifejezése egyházmegyénk mindama gyülekezetei és szeretet lelkésztestvérségeim iránt, akiknek érdemen felül való becsülése, szeretete és hosszú hónapok izgalmai között fokozódó ragaszkodása erre, az egyházigazgatás terén kétség kívül vezető, helyre emelt. Megvallom, hogy amidőn a megválasztásom ténye által megindult mozgolódásra, másfelől a reám váró súlyos feladatokra gondolok az isteni elhívásban részesült Mózes ismételt vonakodását érzem: „Kicsoda vagyok én?” (II. Mózes 3., 11.) „Kérlek Uram, csak küldd, akit küldeni akarsz!” (II. Mózes 4., 13.) Amidőn ilyen lelki tuskódások után egyházmegyénk ügyeinek vezetését a megtisztelő bizalom folytán mégis vállalom, ezt a legközelebbi múlt felhányi nem akart nyomasztó kormányzati módszere, másfelől az aggodalmakat keltő jövő világosan látott feladataiért teszem. A Pál apostol említette versenyfutó példája szerint mindazokat, amelyek hátam megett vannak, elfelejtve, célegyenest előre nézek. Ezekre nézve akarom megösmertetni nézeteimet és követendő irányelveimet.

Ezek mindenek előtt református hitünk és egyetemes egyházunk szerepére

feladataira vonatkoznak. Ugy látom, hogy a református keresztyénség az egész világon súlyos válsággal küzd, nálunk pedig megsemmisítéssel fenyegető örvénybe került. Azok az áramlatok, amelyeknek sodra elnyeléssel fenyegeti: a hitellen bolsevizmus, a vakhittel követelő reakció és a türelmetlen nemzeti érzülettel re-

galvánizált keleti keresztyénség. Sajátságos, hogy úgy egyházunk hitrendszerében, mint egyházigazgatási szervezetében sőt hivatásaink lelki összetételében mindezekből van egy rész. Így meg van lelkiismereti szabadságunk, amellyel mindent vizsgálunk, még az Istenség mélységeit is; meg van konzervatív és építő hitünk, mellyel Isten ígéretéhez és az ő kijelentéséhez az Ur Jézus Krisztushoz törhetetlenül ragaszkodunk, meg van erős nemzeti érzésünk amely fajunkhoz elszakíthatatlan szálakkal fűz. De a református keresztyén ember még sem lehet sem bolsevik, sem vakhíttű, sem sovén. Mihelyt akármelyik elem tulsúlyra jut lelkiéletünkben, azonnal kilendít bennünket nehezen egyensúlyozott helyzetünkből. Ezért nem ért meg minket ez a felszínes és türelmetlen világ, amelyben élünk, mert míg irányzataival, amíg azok az evangéliumból valók megértők vagyunk, egyetlen végelbe sem engedjük elragadni magunkat. Továbbra is ezen az uton akarunk haladni, sőt kell megmaradnunk. A református keresztyén egyházra megsemmisítő összeomlás lenne az, ha meg nem értené önmagát és szerepét és akármelyik irányban elragadtatná magát.

Ebből a látószögből vizsgálva gyülekezeti, sőt egyéni életünket, önként fellátnak a reánk váró feladatok. A fentiek szerint a mi eszményünk a felvilágosodott, művelt, hívő magyar lélek kiképzése.

Minden erőltetett kezdeményezés ellenére megcáfolatlan igazság az, hogy a műveltség elsajátításának egyetlen természetes eszköze az anyanyelv. Mi az Istennel is ezen társalgunk, liturgiális nyelvünk is ez, ama evangéliumi alapelv szerint, hogy inkább akarunk őt szót értelemmel mondani, mintsem ezret értelem nélkül. Ezért ragaszkodunk iskoláink-

hoz, mert érezzük, hogy elvész az a nép, amely tudomány nélkül való. Nem az állam ellen, hanem az állam érdekében követelem a tanítás szabadságát, mert általános emberi érdek az, hogy az állam polgárai minél műveltebbek legyenek. Érzem, sőt tudom, hogy felekezeti iskoláink fenntartása napról-napra nehezebb lesz, részben amaz eszmék hatása és utánpótlása nyomán, amelyeket a reformáció adott a világnak. Az európai demokrácia vezető államának Franciaországnak polgárai előtt azért érthetetlen ez az iskola típus, mert ők úgy érzik, hogy a köztársaság jövő polgárainak nevelését nem bízhatják a reakció szolgálatában álló, monarchista szellemű katolikus papságra. Így gondolkoznak Németországban, Angliában, sőt Ausztriában is. Ebben a nézetben vannak Amerika polgárai és úgy látszik, hogy a művelt külföld közvéleménye előtt felekezeti iskoláink fenntartásában ért sérelmeink orvoslásánál veszített ügyünk van. Mégsem tudok lemondani református egyházunknak a világ előhaladása a népműveltség terjesztése körül a tanítás által teljesített áldásos működéséről. Ha ezen a területen évszázadokon keresztül pusztító harcok zivataraiiban egyházunk iskolái az általános emberi kultúra műhelyei voltak, emberi közérdeknek ítélem, hogy két világrész — kelet és nyugat — ütközőpontján egyházunk kezében tartsa a helyes világnézet kifejlődésének eszközét, az iskolát.

Ezért is kétszeres erővel kell tehát megragadnunk a hitélet kifejlesztésének minden eszközét. Felekezeti tanításunknak is ez az első és főcélja. Egyházaink hitéletének állapota függött mindenkor a vallástanítás mikéntjétől. Sajátságos, de történelmi tény, hogy nálunk az utóbbi időkben a hitélet alapját nem annyira a lelkészek, mint inkább a tanítók vették meg. De most elérkeztünk ahoz az időhöz, amikor épügy, mint a reformáció idejében a lelkészek fog megfordulni jövőnk és fennmaradásunk Erőshitű, belmissiói munkát folytató lelkészeket szeretnék látni minden gyülekezetünkben, akiket szorongat a Krisztus szerelme. Magam is megalázkodva kérem Isten kegyelmét erre a munkára, hogy senki közülünk a hitellenség miatt el ne vesszen. A megújult hit teremthet új életet. Ez a megállapításom vonatkozik gyülekezeteink fenntartására,

most olyan keserves egyházi adózásunkra is. A hitellenség és anyagiasság számlájára kell írnom, hogy lelkészeinknek és tanítóinknak sokszor évszázados díjlevelekben írott javadalmaikért orcapirító alkudozásokat kell évről-évre folytatni. A gyülekezet legélénkebb érdeklődése, de legfájóbb érzékenysége is ezt a kérdést kíséri, mennyi lesz az egyházi adó? A fokozódó drágaság ellenére legtöbb helyen annak inkább leszállítására törekszenek. *Ennek legfőbb okát én a hitélet hiányában látom.* Szeretném, ha a baj okának felismerése mindnyájunkat közelebb vinne sajtó sebünk gyógyításához. A szerzett jogok teljes biztosítása és bírói érvényesítésének megigérése mellett kijelentem, hogy a testiek elvételének egyetlen jogosult és biztos feltétele van: a lelki velés.

Szent törekvésünknek ismerem magyar nemzetaliságunk ápolását és fenntartását. Nem vagyok elfogult. Isten teremtményének tartok minden embert és így testvéremnek. Méltányolom minden népnek azt a törekvését, amellyel faji képességeit fejleszteni, nemzeti mivoltát megtartani igyekszik. Ezeket az istenadta jogokat azonban sokat szenvedett magyar testvéreimnek is követelem. Mivel tudom, hogy egységben van az erő, féltő gonddal igyekszem örködni, hogy a visszavonásra mindenkor hajlamos népünk körében sem személyem, sem cselekedetem erre jogos okul ne szolgálhasson.

— Ugy érzem, hogy nyilatkoznom kell egyházunk szervezetét és történelmi mivoltát illető felfogásomról. A reformáció tényéből folyt a nemzeti egyházak kialakulása. A biblia elvei szerint az önkormányzat jogán fejlődött ki egyházunk szervezete. Ezt az idő és körülmények befolyásolták, módosították és országokként fejlesztették.

Nekünk az egyetemes magyar református egyház volt az örökségünk és ma is annak a törvényei alatt élünk. Eme törvények alapján vallom, hogy jogunk van az önálló egyházkerülethez. Ezt a felfogásomat egyenlő meggyőződéssel és hévvel képviseltem eddig is úgy az Erdélyhez csatlakozni és csatlakoztatni akaró irányzattal, mint az államkormány halogató és kitérő magatartásával szemben. Új tisztemben megalkuvást nem ismerő elszánt-sággal igyekszem álláspontunkat képviselni.

Nem ismeretlen előttem az egyházunk történelmi jellegét és egységét veszélyeztetni látszó mozgalom, az ugynevezett *szabad egyházak szervezése* sem. Két tényről látok ebben az irányzatban, amit megszívlelésre méltónak

ösmerék el. Egyik az egyházfegyelem megvalósítása a rövid időre szóló egyházi megbízások behozatalával, a másik az állami segítség el nem fogadása. Az elsőről vallom, hogy a megújult hitélet rövid időn belül egyházunk kebelében is meg fogja azt, mert meg kell valószínűsíteni. Az állami segítség pedig sohasem volt a Krisztus egyházának szilárd alapja. Egyházunk önkormányzatát semmiképpen nem adhatjuk érte cserébe. Múló jelenségnek kell ezt tekintenünk, amelyben jólesik ugyan az állam segítő kezét éreznünk a lelki munka folytatásához, de ennek birtokában is mindinkább be kell ösmernünk és éreznünk, hogy bennünket nem ez, hanem hűbuzgósága tarthat meg. Ezért azonban nem bontjuk föl a régi gyepűt, sőt fokozott erővel kell építenünk történeti egyházunk bástyáit.

Abban a nehéz küzdelemben, amellyel életemben eddig jutottam, két elv vezetett: a szigorú köteleességteljesítés és az igazságszeretet. Új tisztemben is ezeket tartom irányadóimnak. Előtte egyetlen érdem a munka, egyetlen érvényesülési mód az, ha valakinek igazsága van. A hazugság szenvedélyes gyűlöleténél csak igazságszeretetem nagyobb. Innen van, hogy ösztönszerű bennem az elnyomottak, a szenvedők iránt való szeretet. A magam sokszor nehéz szenvedéseim keresztül tanultam meg együtt küzdeni, együtt érezni, együtt sirni az igazságtalanságok miatt szenvedőkkel.

Érzem azonban azt is, hogy hiábavaló volna minden jóígyekezésem, ha az nem találkoznék egyházmegyénk hivatalosainak és alkotóinak megértő és jóindulatu támogatásával. Vázolt nagy céljainkért és azok megvalósítására törekvésemért bocsássák meg tévedéseimet; legyenek elnézők gyöngeségeim iránt.

Féltőn szeretett egyházunk érdekéből kérve kérek mindenkit a lélek szavaival: Tartsd meg a mi nálad van, hogy senki el ne vegye a te koronádat. (Ján. jel. 3. r. 11. v.)

BISZÁK JÓZSEF

harang- és ércöntődjé Ghioroc-on
(Győrök, Hrad-megye)

a legjutányosabb árak mellett
készít a legfinomabb anyagból
bármely hangú és nagyságú
a legdiszesebb kivitelben, kívánatra feliratokkal, képekkel
diszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy
bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányai
kiváló minőségűtől több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek
részletes leírással és árajánlattal készséggel szolgál.
[Megrendelésnéi kérem ezen lapra hivatkozni.]

harangot,

Nyugdíjintézet.

[Folytatás.]

Ha visszaemlékezünk a magyar orsz. református nyugdíjintézet megszervezésére, eszünkbe juthat, hogy mily óriási anyag és adathalmazon készült el országos szaktekintély által az intézmény matematikai mérlege, amely az évek során át bekövetkező esélyeket a szigorú számítások mérő serpenyéjébe vetve, az intézmény zavartalan teljesítő képességét megállapítja és ezzel a szükséges bizalmat megteremti. Az „Erdélyi Nyugdíjintézet” ezt a matematikai mérleget nem készítette el, hanem csak egyéni számításokat végzett, holott itt, ahol különböző státusok tömörítettek egy nyugdíjintézetbe, fontos és szinte elengedhetetlen lett volna ez. Mindegyik státusnál lehetnek, sőt bizonyára vannak is olyan tapasztalási tények, amelyek egy nyugdíjintézet valószínűségi mérlegének felállításánál jobbra vagy balra befolyásolólag hatnak. Ez a hiány, a melyet távol minden kritikától, csak mint tényt kellett megemlíteni, nagyon is sajnálatos, mert ez az érdekeltek részéről a lehetőségek feltevésének egész sorozatát indítja meg és az egyéni számítások döntő erejét kétségessé teszi.

Már fentebb említést nyert, hogy a királyhágómelléki egyházkerület lelkészeinek mintegy 40 százaléka a harminc éves szolgálatban, vagy azon túl és, így legalább is az 55 életévben vagy ezen felül van. Ebből következtethető, hogy nincsen is nagyon messze az az idő, mikor a lelkésztületnek egy nagyon tekintélyes kontingense után vagy a nyugdíjba lépés vagy pedig az özegegyi ellátás súlyos terhe elhárítható nem lesz. Nem ismerem az erdélyi egyházkerület lelkészeinek pontos számát, valamint nem tudom azt sem, hogy életkor és szolgálati idő tekintetében hogy alakul ki a lelkészek helyzete, de valószínűnek tartom, hogy több-kevesebb eltéréssel ott is meg lehet az a közel 40 százalék, amit a királyhágómelléken a 30, vagy azon felül levő szolgáló lelkészekre nézve megállapítottam. S ha pedig ehhez még a többi státusok hasonló korban levő egyéneit is számításba vesszük, akaratlanul is toll alá tolni az a kérdés, vajon a nyugdíjintézet kellő felkészültséggel és teljes biztossággal néz-e a feladat elé? Nem fog-e derékban megroppani, vagy a legjobb esetben élni azzal a szabályzatban biztosított joggal, hogy a körülmények szerint úgy a járulékok, mint az illetmények összegét fölemelheti, vagy lejjebb szállíthatja? Mindezeknek a kételyeknek eloszlatására egyetlen szám szerű adat, bizonyíték sem fekszik előttünk. Semmibe sem fogódzhatunk meg, hogy a gyötrő lehetőségeket elűzzük magunkról.

Mindezek azért elég okot szolgáltatnak arra nézve, hogy az erdélyi nyugdíjintézetbe való belépési szándékot és lelkesedést a fagypontra szállítsák és ha lelkiismeretbeli kérdéssé tesszük, a bizottságban és annak kebelén kívül alig tételhető fel valaki, aki arra aminálhatna bennünket, hogy de föltétlenül élni kell a felhívás alkalmával és a kedvező feleletet megadni minél előbb.

Akkor, midőn csaknem áthidalhatatlan jelentőségű elvi okok állják útját az erdélyi nyugdíjintézetbe való belépésnek, nagyon kevés értelme lehet a végrehajtó bizottsággal való tárgyalásnak. Mert alig képzelhető el, hogy az erdélyi nyugdíjintézet végrehajtó bizottsága azokon az elvi bázisokon, melyeken intézetét fölépítette, változtathasson. Ha ezt tenné, ebben az esetben a nyugdíjintézet falai alól a fundamentomköveket hajigálná ki. Még az esetleges kisebb-nagyobb engedmények is lehetetlenné tennék a szabályzatnak fenntartását. Reperálások, a szabályzatban való simítások megtörténhetnének; ezek azonban nem az elvi ellentétek szakadékát tölténék be, csak külső csinosítást jelentenének, s legfeljebb az alapszabályzatból itt-ott kikiáltó tarthatatlanságot emelnének ki. Ezek pedig engemet, aki családom jövő sorsán sokszor éjszakákon át nem alszom az aggodalom és tépelődés miatt, egyáltalában ki elégíthetnének. Nekem és nekünk legalább abban a megnyugtató gondolatban kell a halál álmára fejünket lehajtanunk, hogy az utánunk maradt családtagok, ha szűkösen is, de tisztességesen megélhetnek és nem a koldusbot vár reájuk. Különben ismét hajótöröttek leszünk és keserűen így kiálthatunk fel: oleum et operam perdidit.

Távol vagyok attól, hogy az elmondottakkal bárkinek véleményét és meggyőződését legkisebb mértékben is érinteni akarjam. Mikor mindent összegezve, ahoz a végső konklúzióhoz eljutok, hogy ne közös nyugdíjintézetet teremtsenek meg az egyház tisztviselői, hanem külön lelkészi és külön tanári és tanítóit, tehát e két utóbbit együtt, — talán helyesebb utra lépünk és minden olyan nehézséget, mely a biztos cél felé való törekvésben akadályokat vagy ellentéteket támaszthatna, már a priori eliminálunk. De ismétlem, hogy ebben a felfogásban minden elfogultság nélkül, a jelen helyzet mérlegelésével alkottam véleményt és ha becsületes meggyőződésem egy olyan többségi nézettel kerülne ellentétbe, mely a közös nyugdíjintézetben látja az egyedül helyes célt, hiszen az érvek amellet is megszólalhatnak, — teljesen megnyugtatóna az a tudat, hogy lelkiismeretem parancsának eleget tettem. Stalán még azt is concedálnám, hogy tévedek és nem helyesen ítélem meg a dolgokat, a jövő igazolhatja is az ellenkező felfogást.

Igaz, részemről mindenekelőtt az özvegy-

árvagymintézeti működést tartom elengedhetetlennek. Ahoz, hogy a nyugdíjazást és az özvegyek-árva ellátását felvegyük, nincsen elegendő anyagi erőnk. Még abban az esetben is elhibázottnak mondanám a kettőt egyszerre, ha bizonyos átmeneti időt a tőkegyűjtésre fordítanánk anélkül, hogy csak egy fillért is folyósítnók ellátásra bármilyen cimen. Ha a mindennapi életnek erősen sürgető követelményeit tartjuk szem előtt, abban mindnyájan egyet érthetünk, hogy az özvegyek és árva sorsának biztosítása halogatást nem tűrhet tovább. Az a helyzet, amibe az új határvonalak meghúzása után az özvegyek és árva jutottak, egyházunknak égő sebe, letagadhatatlan szégyene. Ennek megszüntetése nem a lehetlenségek kategóriájába tartozik. Ha nem is nagy, de valamilyes erőnk van is már hozzá és pillanatig se kételkedem afelett, hogy az ide vonatkozólag végzett számításaim megcsalni nem fognak. Sőt úgy látom, hogy normális viszonyok mellett 10—12 év után a nyugdíjazásnak fölvétele sem volna lehetetlen. De e tekintetben a döntést azokra bízom, akik akkor az intézet ügyét vezetik. Nagyobb felkészültség hiányában az ügy komplexumának ezt a részét teljesen kikapcsolandónak gondolom. Ilyennek még akkor is, ha valaki az egyházközségek érdekében bizonyos esetekben a nyugdíjazás szükségét olyan követelményként állítja fel, amely elől kitérni nem lehet és nem szabad. Elfogadom, hogy lehetnek s talán vannak is esetek, hol nagy egyházi érdek követeli ezt és pedig halasztást nem ismerőleg, de ezzel szemben mégis úgy van, hogy az ilyen súlyos helyzetek, amelyeken törvényszerű módon segíteni lehet, — egy kevés moratóriumot eltűrnek a nélkül, hogy nagyobb katasztrófától félni kellene. De az éhező és nyomorgó özvegy és árva kenyér és ruháért kiált felénk s őket kedves frázisokkal és biztató ígéretekkel ki nem elégíthetjük.

[Folyt. köv.]

KONFIRMÁCIÓI EMLÉKKÖNYV

Ára
16 lei

Irták: Dr Kecskeméthy István, ref. theologiai tanár, Vásárhelyi János, kolozsvári ref. esperes és dr K. Tompa Arthur, az E. M. Sz. titkára.

II-ik kiadás! A diszes címlapu, több mint 2 iv terjedelmű füzetet a Konfirmációi Emléklap vezeti be, amely az eddig szokásban volt konfirmációi bizonyítványokat fogja helyettesíteni. — A lelkész és tanító uraknak 10 százalek engedményt nyújt a kiadó Evangeliumi Missió. Cluj—Kolozsvár, Str. Babes—Irefortu. 13. sz. vagy Béres Károly könyvkereskedése, Oradea-Mare—Nagyvárad, Főutca 14. sz. Mutatványszám 18 Lei beküldése ellenében bérmentve.

A bihari egyházmegye közgyűlése.

Március 2.

Rövid egymásutánban harmadszor jött össze a bihari egyházmegye közgyűlése a Csernák Béla lemondásával megüresedett esperesi szék betöltése végett. Az első szavazás nem hozott abszolút többséget, a pótszavazás alkalmával többséget nyert Biró Ferenc örvéni lelkész a választást nem fogadta el. A nagy izgalmak között lefolytatott harmadik szavazás során, 2 szó-többséggel, Tarnóczy Lajos bihari lelkészt választották meg, a Könyves János biharszentjánosi lelkészre esett 16 szavazattal szemben. Tarnóczy Lajos megválasztása nagy meglepetés volt az egyházmegye világi vezetőire, mert már a választás során hangoztatták, hogy az ő megválasztása esetén lemondanak tisztségeikről. Ilyen előzmények után szokatlan érdeklődés előzte meg az izgalmasnak ígérkező közgyűlést.

Könyves János buzgó imával nyitotta meg az ülést; rövid esperesi jelentésében beszámolt az előző gyűlésről, igazolatlanul elmaradtak felszólításáról és a nagyszántói egyház függő kölcsönének engedélyezéséről, — végül megbízatásáról lemondott.

Vadai Béla jegyző az esperesre beadott szavazatokat felbontó bizottság jegyzőkönyvét ismertette és ez alapon a választás eredményét. A megválasztott esperest Telegdi József, Major Gyula, dr. Bodnár Gábor tanácsbírákból álló küldöttség hívta meg székének elfoglalására. A közgyűlés nevében Tatár Zoltán, hivatalára nézve legidősebb világi tanácsbíró üdvözölte; kérte az esperest, hogy a lemondott világi vezetők elmaradásával érezhető veszteséget szeretettel igyekezzék pótolni; Major Gyula a tanácsbírói kar, Baka Béla a lelkészek nevében köszöntötték az esperest. Tarnóczy Lajos az eskü letétele után a lapunk vezető helyén olvasható, nagy tetszéssel fogadott beszéddel foglalta el az esperesi széket. A beszédet kinyomatják és a presbiteriumoknak megküldik.

Ezután tisztségeikről távozó Thúry Kálmán dr. egyházmegyei gondnok, dr. Olasz Béla, Domokos László, Morvay Zsigmond dr. Fráter Barnabás tanácsbírák és Szeghalmy Sándor dr. jegyző leveleit olvasták fel. A szenvedélyes, sértő hangú és sok helyütt igaztalanul vádaskodó lemondások többször váltottak ki ellenmondást és visszautasító magatartást a megtámadott lelkészek részéről. Különösen az Olasz Béla dr. és a Szeghalmy Sándor dr. írásművei keltettek heves megrázkóztatást, aminek Baka Béla, majd Balajthy Jenő külön felszólalásaikban is kifejezést adtak. Csernák Béla menteni igyekezett a

világiak eljárását, de a gyűlés egyeteme elítélte azt. Thúry Kálmán dr. távozása volt a legfájdalmasabb. Az ő visszahívására küldöttséget neveztek ki. Ez ideig a gyűlést felfüggesztették. Thúry Kálmán azonban megmaradt elhatározása mellett, az újonnan megnyitott gyűlés erre valamennyi lemondást tudomásul vette és a megüresedett helyekre a szavazást április 15-ig elrendelte. — A gyűlés megerősítette a nagyváradi velencei lelkészi állás díjlevelét, jóváhagyta a Németh Sándor 10,000 Lei jutalomkönyv-alapítvány alapító-leveleit; helybenhagyta a nagyváradi presbiterium létszámának 40-ről 60-ra emelését. Végül kiegészítette az egyházmegyei számvevőszéket: Fodor József elnökletével, Vadai Béla és Nyeste István tagokkal.

Délben a Pál vendéglőben közeled volt, ahol az első felköszöntőt az új esperes mondotta. Sulyok Istvánra és Telegdi Józsefre, mint az egyházmegye jövőjének gondnokára; mások az új esperest köszöntötték. Az egyházmegye tagjai megnyugodva tekintenek a jövő elé. Általában az a reményesség alakult ki, hogy a világiak eltávozásával és az új tiszttakar beállítása után az egyházmegye kebelébe visszatér az egyetértés. Megenyhült az az erős feszültség, amely a meg nem engedett szerepet játszó néhány világi ur magatartása miatt állott elő. Adjá Isten, hogy így legyen!

Tudósi.

Halottaink

Rácz Károly

szapárfalvai lelképásztor a lelkészi kar egyik legöregebb tagja március hó 1-én rövid ideig tartó gyengélkedés után csendesen elhunyt.

Még meg sem száradt a nyomdafesték lapunk legutóbbi számának egyik közleményén, melyben beszédeneik kiadót kerestünk, mikor már ő eltávozott közülünk s e felhívást meg sem láthatta. Ha nem tudnánk többet róla, már ebből is megalkothatnánk lelki képét magunknak. Dolgozni és lelke darabjait közkinccsé tenni igyekezett még 82 éves korában is. Személy szerint én sem láttam soha, de régóta itt élt lelkemben, mint egyházáért s egyházi irodalmunkért oltáztatlan lelkesedéssel munkálkodó hű szolgája az Ur Jézus Krisztusnak. Azokból a levelekből pedig, melyekkel fel-fel kerestett, egy melegszívű és megbecsülő testvér szeretete sugárzott felém.

Nem áll módomban irodalmi munkásságát összefoglalni, sem jellemezni, de történetírói működéséről lehetetlen meg nem emlékezni. Már ifjú korában kiadta Sinai Miklós tragikus sorsu püspök napló jegyzeteit. Később megírta gyoroki

lelkész korában — a zarándi egyházmegye történetét. De talán legjellemzőbb reá, hogy megalapította, szerkesztette, legtöbbször maga írta és kiadta a „Szabad Egyház” c. lapját, melyet nagy áldozattal jelentetett meg, utóbb csak időnkint, mikor anyagi ereje engedte. Bár előfizetői alig voltak, ő a pártolás teljes hiánya, minden közönyösség és ellenszenv dacára még pár évvel ezelőtt is megjelentette. Nem érthette meg, hogy beszédeinek egy részét közrebocsássa, de őszintén óhajtjuk, hogy e vágya teljesülhessen. 57 évet töltött a lelkési pályán s ebből 42-öt Szápárfalván. Temetése március 3-án volt. Haláláról az egyháztanács gyászjelentést adott ki, melyet Pál apostol e szavaival kezdett: „Az Ur mellettem állott és engemet megerősített, hogy én általam hinnének az evangélium predikáltatásának.” [2. Tim. 4, 7.] Hisszük, hogy mellette áll most is.

Özv. peremartoni **Parraga Lajosné**, Kecskeméthy Zsuzsanna, dr. Kecskeméthy István theol. tanár testvére Faddon elhunyt. Temetése február 15-én volt. Isten adjon vigasztalást övéinek.

Egyházi hírek

Aradvármegye községeinek előjáróságai a prefectus 689—1925 sz. rendeletére hivatkozva, egyes lelkészársunkat felszólították, hogy az egyház valamennyi bélyegzőjét és anyakönyvi kiadvány nyomtatványait adják át, különben kénytelenek lesznek azokat elkobozni.

Orgonahomlokzatsipok

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai orgona- és harmoniumgyárában, Timisoara.

Kittűnő hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raktáron. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközölteinek. Kétszázötven és harmonium-organyzékkel díjtalanul szolgálnak. 26—26

Hivatalos rész.

Pályázat

a nagyszalontai egyik lelkési állásra.

1. Lakás 825 négyszögöl telken, 4 szoba, konyha, kamara és melléképületekkel. 2. Kézipénz 441 Lei. 3. 45 köből kétszeres buza helyett 270 Lei. 4. 25 köből aljgabona helyett 75 Lei. 5. 1 waggon hasábos tűzifa beszállítva, melyből lelkész az irodát fűteni tartozik. 6. 42 és fél kataszteri hold föld, melyből 27 hold szántó, 8 hol kaszáló, 7 és fél hold legelő. 7. A vénkerti szőlőskertben 1120 négyszögöl vetemény föld. 8. 400 négyszögöl szénáskert. Az összes földek adóját az egyház fizeti. 9. Stóla az egyházkerület megállapítása szerint.

Pályázni kívánók okmányokkal felszerelt kérvényeiket ezen hirdeteménynek az Egyházi és Iskolai Szemlében megjelenésétől számított 3 héten belül Bőszörményi Lajos espereshez Nagyszalontára (Salonta-Mare, judet. Bihor) küldjék be. Az állást a választás jogerőre emelkedése után egy hónap alatt el kell foglalni.

Az eltávozó lelkésznek az általa eszközölt beruházásokért (fürdőszoba berendezéséért, tornác beüvegezéséért, magtár aszfaltozásáért és 70 tőke szőlőért) az utód 30.000 Lei megváltási árt fizet.

Nagyvárad, 1925. márc 12.

Csernák Béla,
egyházk. főjegyző.

Gondnoki bevételi és napló kiadási

fehér miniszter papírból, 100 lappal kemény kötésben. — Kapható:

Béres Károly könyvkereskedésében

Oradea-Mare—Nagyvárad. Ára 65 Lei.

Harangokat,

vas harangszerelővényeket ajánl és vas harangállványokat

Hönig Frigyes harangöntődéje

ARAD, Strada Baritru No. 10-21. Alapítva 1840.

Béres Károly könyvnyomdája Oradea-Mare—Nagyvárad.